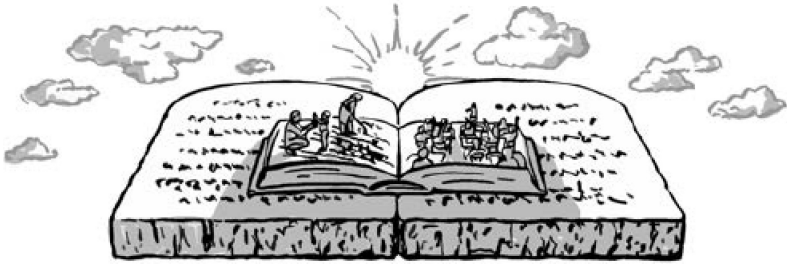

KHAUVÊL THA ZÂWK ZIÂRÂNG

CHÂNGVAWN: “Phubâ i la tûr a ni lo va, i chipui thlahte huatna i pai tûr a ni hek lo, nangmah i inhmangaih angin i thenawm i hmangaih tûr a ni zâwk: Kei hi LALPA chu ka ni,” (*Leviticus 19:18*, NKJV).

SABBATH CHAWHNÛ

JULY 6

Chhiar Tûr: *Exodus 3:7; 22:21–23; Leviticus 25:9–23; Deuteronomi 14:22–29; 26:1–11; Matthaia 22:37–40.*

PATHIANIN A khawngaihna, inkûngkaihna bîk neihpui tûr a nei reng thîn a. Hêng Enoka te, Nova te, Abrahamana, Isaaka leh Jakoba-te bâkah, mi dangte chanchinah Pathianin mihringte nêna inlaichînna chhe tawh dînthar leh a duhzia kan hmu thei a. Mahse chûng chu mi tlêm tê leh chhûngkaw bilte chauhin an hlâwkpui tûr bîk a ni ngai lo. Pathian nêna inlaichînna an neih a, A malsâwmna an dawn rêng rêngin, zâu zâwka mi dangte pawhin inlaichînna leh a malsâwmna an dawn theihna tûr a ni zêl thîn a. Pathianin Abrahamana hnênah, “ ‘Chi ropui takah ka siam ang che a, mal pawh ka sâwm baw ang che.... nang malsâwmna ni ang che.... nangmâ zârah leia mî zawng zawngte chu malsâwm an ni ang “ (*Genesis 12:2, 3*, NIV) a ti a. Ani chuan malsâwmna dawngin, mi dangte tân pawh malsâwmna a ni ta zêl a ni.

Hê malsâwmna hi Israel hnam hmanga lo thleng tûr niin, an hnam aţanga lo chhuak tûr, Messia zâra lo famkim tûr a ni. Israel

hnam din a nih tâkah khân, an hnam pum pui hmangin A thawk ta a. Tichuan, an hnênah A dân leh thupêk te, kût leh a taka nunpui kawnga tihtûr hrang hrangte A pê a, chû chu mi dangte tâna malsâwmna ni tûra Pathian malsâwmsakna an dawn theih nân a ni.

Chutianga tih dân phung chu wawiin thleng pawhin kalpui a la ni ta zêl a ni.

SUNDAY

July 7

Benga Hretu Pathian

“ ‘Aigupta rama ka mî awmte chu an hreawmzia ka hmu reng asîn, anmahni vêngtûte avânga an âu thâwmte chu ka lo hria a; an lungngaihate chu ka hre reng sî a’ “ (*Exodus 3:7, NIV*).

Kum zalî lai nghah chu rei duh tak a ni ang, a bîkin hrehawm taka bâwiha tâna hnuaiah phei chuan a rei duh leh zual ngêi ang. Pathian khân A mîte hnêna lo kîr leh a Aigupta ram a tanga hruai chhuah a tiâm a; mahse, chhuân eng emawti chhông chu hnehchhiahtu milem bemite hausak leh ropuina tûra rim taka chhawr an ni a, Pathian lah chu ngawihsan ta veng veng ang a ni sî a.

Chutah Amah Pathian ngêi chu mak danglam takin a rawn inlâr ta a. Thlalêr hmun hla takah, hruaitu ni âwma lang lo, lal fapa vâkvâi, tûna berâmpû ni ta, Mosiâ hnênah a lo lang a. Chû hnâ thawk tûr chuan mi tihmawh vê tak Mosia a tîr a, a hna tîr lamah phei chuan Aigupta rama Israel mîte hnêna kîr leh a, Pathianin an hnehchhiahtu zawng zawng A hmûin an mangang âuthâwm a hria tih hrih hmasak tûr an ni. Ni e, Ani chuan a ngaihsak reng a. Dik takin, nasa taka an dinhmun her danglamsak daih tûrin A lo che dawn têt a ni.

***Exodus 3:16, 17* chhiar la. Engati nge Pathian tân hê thuchah bîk hmanga A mîte tâna A thil ruâhman puân chhuah hmasak chu a pawimawh? Hê thû Pathian hnên a tanga lo chhuak hi eng angin nge i ngaih? _____**

Chû chauh chu Pathianin a sawi a ni mai lo. Ram ða zâwk atân ruâhmanna A nei a ni lek lo va, rethei taka Aigupta ram aþanga tlânchhuatîr a tum pawh a ni lo. Kum za eng emawti chhûng chu Aigupta Lalram hausakna tûrin an lo thawk tawh a. Pathian chuan eng emawti chhûng chu Faraoan a dodâl dâwn tih pawh a hmu lâwk a; mahse, kum tam tak chhûng rim taka chhawr an lo nih tawhna atâna zângnadawmna Israelten an dawng dâwn tih Mosiâ hnênah a hrilh: “Hê mîte hi Aigupta-ho ka khawngaihîr ang a; heti hi a ni ang a, in kal hunah chuan ruakin in kal lo vang” (*Exodus 3:21*, NIV) a ti a.

Kum eng emawti chhûng hnehchhiah an nih hnûin, Pathianin hêng mî bâwiha lo ðang tawh ðhînte nêh hian khawtlâng nun thar ðin theihna tûr remchâng a lâ a. Anni hi hun rei tak chhunzawm zel leh hmasâwn zêl tûr nun danglama khawsa tûrin a duh a. Abrahaman Pathian malsâwmna a dawn zâra khawvêl pum malsâwm an lo ni ta ang khân, an chhehvêl hnamte tân Israelte chu entawn tûr khawtlâng nun thar nei tûrin A ruâhmansak a.

Pathian chu khawvêla mîte tawrhna hmutû leh an mangang âu ðanpui tûra lo ngaithlatu a nihna hi nangmâ tân eng ang taka pawimawh nge ni? Hei hian Pathian nihna chungchâng eng nge a hriattîr che? Ngaihtuah tûr: *Exodus 4:31*.

THAWHÐANNÍ
Thupêk Sâwmte

JULY 8

**Chhiar tûr: *Matthaia 22:37–40*, chutah *Exodus 20:1–17*.
Thupêk Sâwmte a mal mala i chhiarin, engtin nge Isuan thupêkte a khâikhâwmna khân man thiam tûra a ðanpui che?**

Thupêk Sâwmte hi dân bû ang a ni a. Thuhmahruai tâwi tê awmin, chutah chuan Pathianin A mîte Aigupta ram aþanga a chhanchhuah thû a chuâng a, hnam inngahna thupuite ziah chhuah a ni ta a ni. Hetah hian, thupêk bîkte chuângin, mihringte kâra inlaichînna a ða thei ang bera nunpui dân tûr bâkah, Pathian

leh mahni mihringpuite hmangaih dân tûr chungchâng târlan a ni a. Kristian ram ðenkhatten hê dân hi behchhana hmanga an ram dânpuite an zam hlawm hi a mak lêm lo.

Dân hrang hrangte hi a sei vak lo nân, Thupêk Sâwmte hi nun kaihhruaina dân zâu tak a nihna hi en khûm mai châ chu a ni lo. Entîr nân, thupêk parukna—”Tuâl i that tûr a ni lo” (*Exodus 20:13*, NIV)—tîh hian “nun titâwi thei thil dik lo tîh ang châ zawng zawng te” leh “mi dangte ðanpui ngâi leh tawrhna neite mahnî hmasial avânga ngaihthah” lo tûr zâwngin a khâikhâwm a ni.”—*Thlahtubulte leh Zâwlneite*, p. 309. Chutiang bawkin, rûkrûk khapna dân (*Exodus 20:15*) pawhin “mihring rûkna te, sal anga inenna te, indonaa inhnehnate hi a huap vek a.” Hei hian “mihring hnathawhna kawngah leiba leh hlawh chungchângah pawh dik taka inpêkna,” a khap bawk a. “Mahni tâna hlâwkna tûra haider te, mi chaklohna leh vânduaina denchhena tîhna zawng zawngte hi a khap vek a ni.”—*Thlahtubulte leh Zâwlneite*, p. 310.

Mi ða lo tak chu kan ni lo kan ti nghâl mai thei ang. Entîr nân, tuâl kan that lovin, keini tak chuan rûk kan ru lo pawh a ni thei a, chutiangah chuan mi ða tâwk angin kan inngai a ni thei. Mahse, Isuan thupêkte a sawi dân aţang hi chuan, chutiang thil khap kan tih loh mai avâng chuan dân zâwm ðhâ chu kan ni chuâng lo tih a sawi a. Kan ngaihtuahna te, rilru put hmang te, leh tihtûr ang mang mang kan tih tâk lohte avâng pawhin Pathian dân hi kan lo bawhchhe reng thei a ni (*Matthaia 5:21–30*).

Chuvângin, Thupêk Sâwmte ngaihþawimawh leh a taka nunpui a nihna khawtlângte ngaihtuah ta ila. Chutiang chu khawtlâng phûr leh, mîten hmangaih leh inngaihsak tawn chung a Pathian hmangaihna ðahnemngai taka an nunpui ðhinna hmun a ni ngêi ang.

Engvângin nge Thupêk Sâwmte hi ‘zîm’ tak anga ngai a kan nun kaihhruaina thupui pawimawhte zâu zâwka belna tûr hi kan ngaihthah ðhin le? Engati nge chutianga zîm deuh zâwka ngaihna chu a taka zui a awl zâwk ðhin?

Bâwih te, Hmeithâi te, Paneilo te, Ramdang Mîte***Exodus 23:9* chhiar la. Heta Istaelte hnêna Pathian thuchah chu eng nge ni?**

Bâwih chhuak hlim Israelte khân hnehchhiah, tihnahmna leh nêkchêp nih awmzia chu an hrechiang hlê a. An zalênna hlim taka an lawm mêk laiin, Pathian erawh chuan an lo zík chhuahna lam kha ngaihtuah thupuia nei tûrin a duh a; hnâwl nih awmzia te hre tûr leh, chhanchhuah an nihna tûra thil A tihsakte hre reng tûrin a duh a ni. Chû tak chu theihngihl mai lo va an hriat chhuah fo theih nân, Kalhlen kût a dinpui a: “Kut chak takin LALPAN Aigupta ram atâ bâwiha kan awm kha min hruai chhuak a ni,” (*Exodus 13:14*, NIV) an ti thîn tûr a ni.

***Exodus 22:21–23* chhiar la. Hriattûrna thûa anni pawh bâwih an lo ni tawh tih hriat reng kha engati nge an khawtlâng nun thara tlêma harsa deuh zâwkte en dân tûr atân a pawimawh?**

Thupêk Sâmte pêkna thâwm a reh chauh tihin, Mosia chu Pathian nêna hun tam zâwk hmang tûra koh a ni a. Israelte khawtlâng nuna hêng dân ropui takte hi a taka nunpui a nih dân tûr zirtûrna chipchiar zâwk chu Pathianin a lo pê a. Biak bûk sak dân tûr kaihhruaina pêk a nih hmâin, Pathianin bâwih enkawl dân tûr te, Israel mi tam takten nuntawng ngêia an lo paltlang tawh kalh zâwng tak dân pawimawhte pêk nân bung thum lai a pê a. Dânah chuan tharum thawhnaa tih dân tûr te, rosum chungchâng te, nî tin khawsak phung te leh, chûng dânte leh a rêl dân tûr zirtûrna tluanghruite zamna a awm bawka (*Exodus 21 - 23*).

Hêng dânte zînga langsâr tak chu, an khawtlâng nun thara khuâ leh tuite chungchâng bâkah, vênhim ngai zuâl deuh ram dang mîte chungchâng a ni. Chûng mîte chu nawm leh mâka chhawr tûr an ni

bík lo va, an eizawna leh zahawmna humsak thei tûra dikna chanvo pêk te, buh seng tawhna thlawhnmâa buhṭo zawn ang chîte pawh a tel. Chutianga ‘pâwnlam mîte’ leh ram dang mîte chung a thạt chhuah chu hmânlai Bible ram vêlah chuan a lâk vak lo. Tûnlai hunah pawh, hetiang zâwnga mi dangte chung a thạt chhuahna dân hi hlamchhiah a ni tângpui ta a ni.

Harsatna leh hleih neihna tuâr emawte chung a lainatna leh ngaihsakna lantîr châng i neih hriat chhuah theih i nei em?

NILÂINI

JULY 10

Sâwma-Pahnihna

Kristian tam takte chuan Bible zirtîrna ang a sâwma-pakhat pêk/kîr hi pawmin an zui a. *Malakia 3:10* thû hi a tuang a, chanchin tha puan darh nâna kohhran hnathawh chhawmdâwl nâna sum lâkluh emaw, ‘hlâwkna’ têl zâa sâwm zêl chu ringtûten an pe ṭhîn. Hêng sâwma-pakhatte lo enkawltu kohhrante hian hêng sumte hman chhuah dân kawngah kaihhruaina mûmal tak an zui a, a tângpuiin rawngbâwlina leh thlarau hnehna lam atân hman a ni ṭhîn.

***Deuteronomi 14:22–29* chhiar la. Hê zirtîrna thûah hian, sâwma-pakhat hmanna tûr ber chu eng nge ni?**

Thlêmna lo awm ta chu zâa sâwm kan pêk hian kan tih tûr tlâk ta veka inggaihna neih hi a ni. Mahse Israele hnêna zirtîrna pêkin a kawh chu, zâa sâwm hi chu a bul ṭanna ang lek a ni zâwk a. Zir bingnain a târlan chu, Levia chîte inkaihhruaina dân ang chuan, hmânlai Israelte khân Pathian hnâ atân te, puithiamte leh hmun thianghlim bâkah retheite chhawmdâwl nân, an kum khat thawhchhuah hmun lîa-hmun-khat aṭanga hmun thuma-hmun-khat thlengin an pe ṭhîn tih a ni.

Mi thiam ṭhenkhat chuan hetiang a pêk—ram dang mî te, nû leh pa nei lo leh hmeithaite chhawmdâwlina hi—sâwma-pahnihna

angin an sawi a. Mîte khân an hnathawh rah seng an chên a, an rahsengte chu kût te hmanga lâwm thîn tûr an ni tih a Chiang a. Pathianin malsâwmna vûr a tiam a, a bîkin an ram tharah; mahse, an malsâwmna dawn chu ngaia nei a, anmahni anga vânei vê lote chu theihngihl mai tûr an ni lo.

Kum pângngaiyah chuan, an rahseng thenkhat chu biak bûka rawn hlânin, chuta ãang chuan an sem tûr a ni. Mahse, kum thumna apiangah erawh chuan, an malsâwmna dawnte chu an khawtlânga mîte an sem vê thung ang. Hetianga rahseng lawmna hunah hian, tlêma en khûm leh mangngihl theih ang chîte chu thupuiyah an neih deuh a: “Levi mî te, ram dang mîte, pa nei lo te, hmeithaiten in awmnaah chuan an ei a, an lo khawsak vê theihna tûrin in pe tûr a ni,” (*Deuteronomi 26:12*, NIV).

Pathian zirtîrna angin, Israelte thilpêk thenkhat tal kha chu tlachham leh a mamawh zuâl bîkte sum leh pai leh a taka ãanpui nâna hman tûr a ni. Hei pawh hi an chungah Pathian zahngaihna leh dikna chungah an lâwmna leh ngaihhlutzia entîrna a ni.

***Deuteronomi 26:1–11* chhiar la. LALPAN an hnênah eng thú nge a hrilh? Engtin nge hei hi tlachhamte hnêna thil kan pêkna rilrûah kan bel ang?**

NINGÂNI

JULY 11

Jubilee Kum Chu

Mahni puala in leh lo pawh la nei rih lo, Ram Tiam thlen hun ngâk mêk Israelte tân khân, Kanaan rama an inbun ngheh huna an khawtlâng nun tharah in leh ram a la pawimawh tûrzia Pathianin a hre lâwk a. Joshua hruaina hnuaiyah, hnam leh chhûngkaw tam dân a zir zêlin ram a semtîr a.

Chû chauh ni lo vin, hun lo inher zêlah hausakna te, remchânna leh sumhnâr neih dân azirin mi Hausa tlêm têtê kutah ram zâu tak a la awm thei dân tih a hre lâwk a. Chhûngkaw harsatna te, hrisêl lohna avâng te, duhthlanna hman suâl leh vânduaina

vângte pawhin, hun rei lo deuh atân ram hralh duh hunte pawh a thleng thei a, chutiang a nih chuan chhuân lo awm zêlah ram chu inchhuhsak theih angte pawh a ni mai dâwn a ni.

Chutiang chinfel nâna Pathian thupêk chu, ‘ram hralh chu neih hlen theih a ni lo’ tih a ni. Ram chu Jubilee lo thleng tûr hun thleng chiaha hralh theih a ni ang. Chumi hunah chuan, ram hralhtute chhông chuan an duh hun hunah an ram chu a tlan lêt leh thei ang. Chûbâkah, Pathianin A mîte nêna an inlaichînna bâkah, chû chuan mi dangte nêna an inlaichînnaa nghawng a neih dân a hriat nawntîr leh a: “Kumkhua atân chuan ram chu hralh hlen tûr a ni lo, ram chu ka tâ a ni sî a; mikhual leh ram dang mî ka hnêna khawsa mai in ni sî a,” (*Lev. 25:23, NIV*).

***Leviticus 25:8–23* chhiar la. Hêng dânte hi a taka zawm ni ta se, kan khawtlâng nun hi eng anga danglam nge a nih i rin? A bîkin ‘in inhnehchhiah tawn tûr a ni lo’ tih angte hi?**

“Hê thil Pathian ruahman hi mi zawng zawngte intluk tlâng zâwka awmna tûr a ni. Jubili leh Sabbath kum te hi a lo awmna chhan chu hun eng emawti chhông thil lo kal sual tawhte kha siam that leh nân leh, ram chhông awm dân leh inrêlbâwlna lam thlenga a kal ngîl leh nân a ni.”—Ellen G. White, *Thlahtubulte leh Zâwlneite*, (2nd Edition, 2014), p. 561.

Chutiang vântlâng inenkawlina dânte chu engtik hun lai khân nge zui a lo nih Bible chanchin zir mîte chu an Chiang chiaha lo. Chuti chungin, hêng Pathian kaihhruaina dânte hi a nihna ang taka zui lo ni ta se, a hlâwkpuiawm hlê ang. Chûbâkah, Pathianin mi retheite leh endawng tuârte a ngaihsakzia entîr a, kan chênna vêlah pawh dik takin kan nunpui tûr a ni.

ZIRTÂWPŊĬ

JULY 12

ZIR ZÂUNA: Chhiar tûr: Ellen G. White lehkhabu, *Thlahtubulate leh Zâwlneite*-a “Israelte Hnêna Dân Pêk,” pp. 303–317; “Pathianin Mi Retheite A Ngaihtuah,” pp. 556–563.

“Mi retheite tân chuan thil dang pawh ruahman a la ni a. Pathian chanpual tûr leh an tih tûrte hrilh hnuah chuan chiang taka Mosian ti rawh u tih a awm lova, mi retheite chungah chuan phal tak leh, hmangaih tak leh rilru chhûngril taka ãnpui duhna neiin an awm tûr a ni tih a ni a. Pathian chuan a mipuite chu nasa takin malsâwm mah se, an zîngah chuan retheihna chu hriat miah lohvin a awm chuang lo. ‘Mi retheite chu ram chhûngah chuan englai pawhin an awm ang’ tiin a sawi. A mîte zîngah chuan englai pawhin khawngaih ngai, enkawl ngai, ãnpui ngai an awm reng ang. Mi vânduai te, damlo te, an thilneih châte an awm reng ang; Pathianin ti rawh u a tihte rinawm taka an zawm chhûng chuan, an zîngah kutdawh an awm lo vang a, ei tur tlachham an awm hek lovang.”—Ellen G. White, *Thlahtubulate leh Zâwlneite*, pp. 556, 557.

“Hêng dânte hi mi hausah leh retheite inang renga malsâwmna an chan theih nân a ni. Duhâm lûtukna leh mahni inchawisân tumna ațanga insûmna leh miretheite ãnpui châkna rilru a lo chhuak anga, mi chi hrang hrangte inkârah inhriatthiam tawmna leh induhsakna a lo chhuak anga, khawtlang ãatna leh sorkar ngêl nghehna zâwk a rawn thlen ang. Mihring mihrinnaah hian inzawmkhâwma âikhata luang vek kan ni a, mi dangte kan chawisanna hian min chawisâng lêt leh a, mahni tâna malsâwmna tho a ni.”—p. 561.

ZAWHNA SAWI HO TÛR:

- ❶ Pathianin Mosia leh Israelte hnêna an khawtlâng nun dîn thar tûr zîârâng A pêkah, tûnkâr zirlaia i hmuh emaw, zâu zâwka i chhiar ațanga i hmuh emaw pawh ni se, a khawi chuan nge i rilrû han dek deuh bîk le?
- ❷ A mîte hnêna dânte A pêkah, Pathianin mi hnuaihnnung lamte a ngaih pawimawh viau chhan kha eng nge ni tûra i ngaih?
- ❸ Eng tin nge hêng dânte hi hrethiam a nunpui tûr kan nih ang? Kan tûnlai hun atân a khawite hi nge la inhmeleh leh la hman chî deuh ang? Hêng kaihhruaina dân chipchiar

tak aṭang hian eng thil pawimawhte nge kan zir theih ang?

KHÂIKHÂWMNA: Aigupta rama Israel mîte mangang rûm thâwm Pathianin a lo hria a, anmahni chhanchhuak tûrin a lo che ta a ni. Anmahni nêna thuthlunga inlaichînna neihpui dân kawng a zawng a, khawtlâng nun thar dinpui tûrin a thawhpui a, chû chu mî zawng zawng, mi chhia-ṭhâ, endawng leh hlamchhiah tuârte tân malsâwmna an nih theih nân a ni.